

Op weg naar een klimaatbestendig vakantiepark.
Hoe om te gaan met te veel en te weinig water

Water- bewust onder- nemen

Voorwoord

Samen werken we aan duurzame recreatie in een veranderend klimaat.

Klimaatverandering is geen toekomstscenario meer. We merken de gevolgen nu al. Vakantieparken krijgen ook steeds vaker te maken met extreem weer zoals langdurige droogte, hevige regenbuien en wateroverlast. Dit heeft gevolgen voor de natuur en de omgeving, maar ook voor het park én de gasten. Het terrein kan schade oplopen en dat kan jouw vakantiepark raken.

Gelukkig kan je als vakantiepark-eigenaar of als EV-park zelf het verschil maken. Met slimme maatregelen maak je jouw park veerkrachtiger tegen extreem weer én draag je bij aan een duurzamere omgang met water. Denk aan:

- Regenwater opvangen en tegels vervangen door groen
- Op een slimme manier water hergebruiken
- Waterbesparende douches en toiletten
- Je park waterbewust inrichten

Deze stappen zorgen niet alleen voor minder schade of overlast, maar verbeteren ook de gastbeleving en kunnen zelfs kostenbesparend zijn.

In deze publicatie vind je praktische informatie, inspirerende voorbeelden en concrete handvatten om aan de slag te gaan. Of je nu een klein familiepark beheert of een grootschalige recreatielocatie runt: iedere stap telt. Door nú te investeren in een klimaatbestendig park, zorg je ervoor dat jouw vakantiepark ook in de toekomst aantrekkelijk en veilig blijft.

Trends

Klimaatverandering en de recreatiesector

Het klimaat verandert wereldwijd. We kennen de oorzaken en leren omgaan met de gevolgen. De recreatiesector draagt bij aan de uitstoot van broeikasgassen, vooral door het vele autoverkeer van recreanten. Toch is vakantie in eigen land vaak minder belastend dan een buitenlandse (vlieg)reis.

Klimaatverandering levert voor de sector kansen én bedreigingen op. Het weer wordt aangenamer en het seizoen langer. Niet alleen de zomer, maar ook andere maanden worden steeds populairder. Bovendien zien sommige mensen Nederland als een veilige optie na extreme weersomstandigheden elders.

Tegelijk groeit de onzekerheid. Er komen meer periodes van droogte of juist zware regen en wateroverlast. In het schema hieronder zie je de belangrijkste kansen en bedreigingen.

Klimaatteffect	Bedreigingen	Kansen
Droger	– Verdroging omgeving – Meer natuurbranden – Slechte waterkwaliteit	– Droger en warmer is voor veel mensen tijdens vakantie aantrekkelijk
Natter	– Schade aan gebouwen en bomen – Gezondheidsrisico's door wateroverdraagbare ziekteverwerkers – Verandering van kwaliteit van oppervlaktewater door afspoeling en riooloverstort – Afname toerisme na periode met wateroverlast	– Waterbeschikbaarheid voor mens en natuur – Kansen voor park met binnen faliciteiten

Waterbeschikbaarheid en drinkwater

Onder de Veluwe ligt een grote zoetwaterbel van natuurlijk, schoon water. Deze voorraad bevat maar liefst 7 keer zoveel water als het hele IJsselmeer. Het is de belangrijkste bron van gebruikswater in de regio. Drinkwaterbedrijf Vitens gebruikt dit water voor drinkwater, landbouwbedrijven voor hun productie en ook de ruim 500 vakantieparken gebruiken ervan. Tegelijk moet er genoeg overblijven voor kwetsbare natuurgebieden. Wat betekent dit voor recreatieparken?

Lees meer over belangrijke cijfers over drinkwater winning en -gebruik per bedrijf.

Bekijk deze video:

Droogte

De Veluwe kampt steeds vaker met droogte en watertekorten. Doordat het gebied hoger ligt en de zoetwaterbel afgesloten is, is de Veluwe volledig afhankelijk van regenwater. Klimaatverandering verstoort die aanvoer, met wisselende hoeveelheden regen per jaar. In droge jaren laten bomen vroeg hun bladeren vallen en wordt gras dor. Dit kan ervoor zorgen dat vakantieparken er minder aantrekkelijk uitzien, terwijl gasten juist een mooi groen bos verwachten. Ook verzwakken de bomen door droogte (en/of sommige soorten verzwakken als ze te lang onder water hebben gestaan) wat meer aandacht vergt voor de veiligheid van je gasten.

Bosbranden

Langdurige droogte vergroot het risico op bosbranden. In uitgestrekte delen van de Veluwe kan een vuur zich ongemerkt verspreiden. Daarbij zijn bosbranden een serieus risico voor vakantieparken die gelegen zijn in of vlak naast de natuur.

Wateroverlast

Drijvende caravans en campings die onder water staan: we kennen deze beelden inmiddels ook uit Nederland. 2024 was een extreem nat jaar met veel wateroverlast. Niet alleen langs rivieren, maar ook door verzadigde grond, hoge grondwaterstanden en regenwater dat niet weg kon. Met als gevolg: natte voeten, verpeste vakanties, ontoegankelijke voorzieningen, hele delen van vakantieparken die gedurende lange tijd, vaak midden in het seizoen, niet gebruikt kunnen worden. Niet prettig om mee te maken. Het fijne is: net als met droogte kan er iets aan gedaan worden.

Impact

De veranderingen in het klimaat, met extremere weersomstandigheden vragen om actie. Als parkbeheerder heb je een cruciale rol in het creëren van een klimaatbestendig en aantrekkelijk verblijfsgebied. Er zijn verschillende redenen waarom het slim is te investeren in maatregelen als het opvangen van regenwater, het vergroenen van verharde oppervlakken en het toepassen van waterbesparende voorzieningen. Je hebt er iets aan om jouw park beter bestand tegen weersextremen te maken. Hieronder lees je waarom.

Uitstraling

De makkelijkste en meest effectieve manier om beter bestand te zijn tegen wateroverlast is het vermijden van zoveel mogelijk verhard oppervlakte. Vergroenen dus. En het mooie is: dat is precies waar een gast blij van wordt. Een groene leefomgeving met ruimte voor water en natuur, werkt sterk door naar de klantbeleving van hun verblijf. En daarbij levert het een bijdrage aan het verbeteren van de biodiversiteit op je park.

Vermijd kosten

Je park anders inrichten kost natuurlijk geld. De kosten zijn bijvoorbeeld voor de aanleg van wateropvang en meer groen en aan het beheer ervan. Wat daarbij belangrijk is om in gedachten te houden zijn de te vermijden kosten van de schade die op treden als je het niet doet. Vele onderzoeken tonen aan dat de kosten van het herstel van klimaat gerelateerde schade op termijn een stuk hoger liggen dan de investeringen aan de voorkant. Wat het kosten-baten plaatje verder gunstig kan laten uitvallen ligt niet alleen aan het herstel van de schade maar er zit ook waarde in:

- het verminderen van kosten (bijvoorbeeld lagere waterkosten, lagere afvalwaterverwerking);
- energiekosten (minder (warm) water door een douchekraan, minder kosten aan actieve koeling);
- hogere klantentevredenheid (mensen die natte voeten hebben geven geen goede recensies);
- mogelijk op termijn lagere kosten aan verzekeringen en hypotheekrentes. Maar ook op onderhoud kan op onderdelen worden bezuinigd. Zo vergt een wadi weinig onderhoud en een groen dak gaat tientallen jaren langer mee dan een bitumen dak, houdt de woningen ‘gratis’ graden koeler.

Comfort en veiligheid gasten

Kies je voor minder grote verharde oppervlakken en creëer je natuurlijke koeling door bomen, vijvers en/of beplanting dan vergroot je het comfort van gasten bij warme weersomstandigheden. Doe je dit consequent over het hele park en op de juiste manier, bijvoorbeeld door planten te kiezen die passen bij de omgeving, die goed tegen droogte kunnen en minder brandbaar zijn, werk je tevens aan o.a. het voorkomen van brandgevaar. Maar ook aan aangename koelte. Wist je dat dit een belangrijk zoekcriterium is van vakantiegangers? Zij zoeken met de toenemende hitte op veel Europese bestemmingen actief naar plekken waar je aan de hitte kunt ontsnappen. Nu hittegolven langer, vaker en heter worden in Europa én Nederland wordt koelte steeds meer een verkoopargument.

Bedrijfszekerheid

Onzekerheid over (drink)waterbeschikbaarheid kan op de langere termijn ook redenen zijn om nu alvast na te denken over besparingsaanpassingen. Water voelt als vanzelfsprekend, de kraan gaat open en er komt iets uit. Waterbedrijven kunnen echter steeds minder goed de vraag aan en verkopen zij vaker “nee” aan nieuwe én bestaande bedrijven. Hoewel er op de korte termijn voor je park hoogstwaarschijnlijk geen risico is om afgesloten te worden, is het mogelijk dat op termijn er vaker eisen (via waterbesparingsplannen) worden gesteld door drinkwaterbedrijven aan bedrijven, zodat zij aan hun verplichtingen van water leveren aan huishoudens kunnen blijven voldoen. Bedrijven die aantoonbaar maatregelen treffen kunnen hierbij een strategisch voordeel hebben.

Vooruitdenken in waterbeheer:
een verantwoordelijkheid én kans

Aanpak

Hoe ga je aan de slag?

De Veluwe is een gevarieerd gebied met een rijke landschappelijke diversiteit. Het gebied kenmerkt zich door reliëfrijke stuwwallen, uitgestrekte bossen, droge zandgronden, heidevelden en natte laagten. De bodem verschilt sterk per locatie. Van doorlatende zandgronden tot klei- en veenachtige bodems in overgangsgebieden. Daardoor liggen vakantieparken op de Veluwe in uiteenlopende omgevingen, elk met hun eigen wateruitdagingen.

Het landschap en de bodem bepalen hoe regenwater infiltreert, wegloopt of blijft staan. Droge zandgronden houden bijvoorbeeld moeilijk water vast, wat leidt tot snellere uitdroging van de bodem en kwetsbaarheid tijdens droge periodes. In lagergelegen gebieden kan neerslag juist zorgen voor waterophoping of overlast. In bijvoorbeeld het warme natte 2024 is dit op meerdere parken opgetreden. En als parkeigenaar heb je het daarmee te doen en moet je je hierop aanpassen.

Dat vraagt om maatwerk. Afhankelijk van de ligging van je park verschillen risico's én kansen in het omgaan met droogte en wateroverlast. Inzicht in de specifieke kenmerken van je locatie is daarom een essentiële eerste stap richting effectieve toekomstbestendige maatregelen.

Maatregelen die je overal kunt nemen: waterbewust ondernemen

Ondanks de variatie in bodem en landschap zijn er ook maatregelen die op vrijwel elke locatie toepasbaar zijn. Of je park nu op hoge zandgronden ligt of in een nat beekdal: zuinig en slim omgaan met water begint met een aantal algemene, maar doeltreffende ingrepen.

Denk aan het opvangen en vasthouden van regenwater, bijvoorbeeld via wadi's, infiltratiekragen of regenwatertanks. Of aan het vergroenen van verharde oppervlakken en het toepassen van waterbesparende technieken in accommodaties en sanitair. Ook het bewust maken van gasten over watergebruik kan bijdragen aan gedragsverandering.

Deze maatregelen zijn breed inzetbaar en leveren op elke locatie voordelen op: minder schade bij hevige buien, minder droogtestress voor beplanting en lagere waterkosten. Zo werk je aan een veerkrachtig vakantiepark: ongeacht de ondergrond of omgeving. Kleine stappen kunnen een groot verschil maken. Het begint bij de bewuste keuze voor waterbewust beheer. Enkele eerste ideeën voor voorbereiding, bewustwording en risicobeheer:

- Maak scans of laat analyses doen om klimaatrisico's (zoals overstromingen of bosbranden) in kaart te brengen.
- Zorg voor noodplannen en pas infrastructuur aan op extreme weersomstandigheden.
- Informeer gasten over duurzame keuzes op het park
- Zoek de samenwerking met naastgelegen vakantieparken, gemeentes, natuurorganisaties en/of klimaatinitiatieven.
- Train personeel in water- en klimaatbewust te werken.

Vakantieparken op de Veluwe: één regio met uiteenlopende uitdagingen

In het kader van waterbewust ondernemen: verschillende Veluwse vakantieparken gebruiken al slimme en haalbare maatregelen. Top 5 maatregelen:

Lekkages snel opsporen

Zicht krijgen op lekkages door bijvoorbeeld gebruik van digitale watermeters bespaart enorm veel water (en geld!).

Water beprijzen werkt

Een tariefstructuur maakt gasten bewuster van hun verbruik en leidt aantoonbaar tot minder gebruik.

Zwemwater hergebruiken

Na filtering is zwembadwater bruikbaar voor bewatering of spoelsystemen. Circulair en slim.

Watertonnen vallen in de smaak

Bovengrondse opvangsystemen worden gewaardeerd door gasten die duurzaamheid belangrijk vinden.

Samen investeren in water & natuur

Een groep parken werkt aan een gezamenlijke waterpartij, bijvoorbeeld met speelvoorziening. Goed voor wateropvang én uitstraling.

Enkele aandachtspunten

- Hoge waterkosten worden vaak als 'vast gegeven' gezien, terwijl er zeker wél besparingskansen zijn.
- Biodiversiteit leeft onder gasten. Inheemse soorten dragen bij aan de beleving.
- Waterdrukproblemen kosten tijd én geld. Voorkomen is beter dan handmatig oplossen.
- Slim hergebruik van bestaande structuren, zoals oude mestputten, biedt goede oplossingen.

Maatregelen

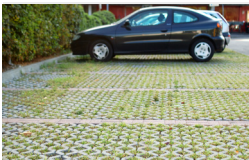
Veel maatregelen kun je op eigen terrein doorvoeren, zoals de voorbeelden hieronder laten zien. Daarnaast raden we aan om te kijken of er met buren en andere betrokken partijen samen maatregelen kunnen worden genomen. Een probleem op jouw park kan z'n oorzaak elders hebben. Of een oplossing bij jou kan tot problemen bij een ander leiden.

Een voorbeeld van zo'n gezamenlijke aanpak is de Maatregelenkaart klimaatadaptatie in Voorthuizen. Vier vakantieparken hebben samen met het waterschap, de gemeente en Geldersch Landschap en Kasteelen onderzocht welke oplossingen voor wateroverlast per park en welke gezamenlijk konden worden opgelost en hoe ze elkaar daarbij kunnen helpen.

Bekijk de maatregelenkaart hier!

Waterdoorlatende parkeerplekken

Verharde oppervlakken voeren water slecht af. Door parkeervakken (deels) onverhard en waterdoorlatend te maken, wordt infiltratie mogelijk.

Kosten
200 euro

Beheerskosten
20 euro per jaar

Wadi

Een wadi is een infiltratievoorziening en is eigenlijk een groene greppel die bewust met water kan vollopen tijdens een hoge piekbelasting. Door de langwerpige vorm is drainage mogelijk en kan regenwater uit een groter gebied worden afgevoerd. Tijdens hevige regen kan in de wadi tot 80 cm water tijdelijk worden opgeslagen.

Kosten
30 euro/m²

Beheerskosten
7 euro/m²

Aquatimer

De Aquatimer is een tool die tussen de mengkraan en doucheslang wordt geplaatst. Het werkt als een kookwekker waarbij de gebruiker zelf de douchetijd tot 15 minuten instelt, met een advies van 5 minuten. Dit verhoogt het bewustzijn van watergebruik en kan bijna 20 liter per douchebeurt besparen.

Kosten
49 euro per stuk

Beheerskosten
–

Lekdetectie

Een lek in de waterleiding kan ontzettend veel water kosten zonder dat dit nodig hoeft te zijn. Wanneer er een lek is kan dit leiden tot honderden liters water per dag dat de grond in gaat. Naast dat dit niet goed is voor de waterbeschikbaarheid is het vooral ook erg duur en is het dus wellicht de moeite waard om lekdetectie toe te passen.

Kosten
–

Beheerskosten
–

Tuinmeubelen met wateropslag

Er zijn verschillende ondernemingen die tuinmeubels maken met een extra waterberging. Eigenlijk een verstopte waterton. Voorbeelden van dit soort meubels zijn buitentafels, zonweringen en schuttingen. Ze werken als een waterbuffer maar dan verstopt. Ook zit in elk meubel een kraantje gemonteerd waardoor je het kunt gebruiken wanneer dat uitkomt.

Kosten
–

Beheerskosten
–

Grindstroken / halfverharding

Op veel vakantieparken kan er sprake zijn van veel verharding. Door dit deels te vervangen door een grindlaag ontstaat extra infiltratiecapaciteit (tot 2 meter per uur). Dit helpt bij hevige regenval en ontlast het watersysteem.

Kosten
10 euro/m²

Beheerskosten
–

Naald- naar loofboom

Op de Veluwe komen nog veel naaldbomen voor die veel grondwater verbruiken. Inheemse loofbomen verdampen tot 200 mm minder water per jaar. Met deze boomsoort wordt water bespaard (tot 2.000 m³/ha/jaar), brandgevaar verminderd en de biodiversiteit versterkt.

Kosten
100-500 per boom

Beheerskosten
–

Water duurder maken

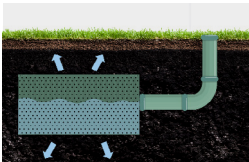
Deze maatregel werkt alleen bij particuliere gasten. Door water een eerlijke prijs te geven worden gebruikers gestimuleerd zuiniger om te gaan met water, zonder dat het onbetaalbaar wordt. Elders leidde dit tot fors minder verbruik.

Kosten
–

Beheerskosten
–

Infiltratiekratten

Kosten
235 euro per krat (1m²)

Beheerskosten
50 euro per krat

Infiltratiekratten zijn ondergrondse buffers die water vasthouden en geleidelijk laten infiltreren. Tijdens een hoge piekbelasting kan het voorkomen dat de infiltratie in de bodem niet genoeg is, ondanks het feit dat er een zandbodem is. Ze werken het best op laaggelegen plekken waar snel plassen ontstaan. Met een gemiddelde berging van 1.300 liter per krat zijn ze een van de meest efficiënte oplossingen tegen wateroverlast.

Waterpartij

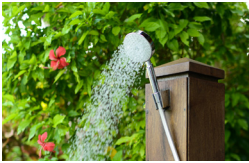

Kosten
200 euro/ m²

Beheerskosten
–

Een vakantiepark kan er ook voor kiezen om een waterpartij aan te leggen. Dit kan zowel in als buiten het bestaande watersysteem. Belangrijk is voldoende stroming om algengroei en muggen te voorkomen. Ook is het belangrijk dat het waterpeil bij piekbuien met het liefst minstens een meter kan stijgen. Net als een wadi bevordert een waterpartij de biodiversiteit. Daarnaast kan het water in droge periodes worden gebruikt, mits dit niet nadelig is voor de natuur.

Waterbesparende douchekop

Kosten
50 euro per stuk

Beheerskosten
–

Een waterbesparende douchekop verbruikt minder water dan een gewone douchekop. Bij een kwalitatief goed model lever je niet in op comfort. Een goede waterbesparende douchekop bespaart gemiddeld zo'n 9 liter water per douchebeurt. Dit kan oplopen tot meer dan 7.000 liter per jaar per douchekop.

Muntjessysteem

Kosten
250-400 euro per stuk

Beheerskosten
<0

Sommige vakantieparken in Nederland gebruiken al een muntjessysteem voor douchen. Gasten kopen een muntje voor bijvoorbeeld 5 minuten. Dit bespaart water: een douche van 10 minuten verbruikt 100 liter, met één muntje bespaar je 50 liter. De muntjesautomaten kosten €250-400 per douche, maar die investering verdient zich terug via muntjesverkoop. Belangrijk is een goede prijsstelling om te voorkomen dat gasten makkelijk extra muntjes kopen.

“Juist door samen te werken zijn we tot de beste maatregelen tegen droogte en wateroverlast gekomen”

Jan van Veldhuizen
Technisch manager Ackersate

Slimme watermeter

Kosten
350 euro per device

Beheerskosten
–

Slimme watermeters tonen dagelijks of wekelijks het waterverbruik en stimuleren gasten zo om bewuster om te gaan met water. Zeker in een droogtegevoelig gebied als de Veluwe helpt dit om gedrag positief te beïnvloeden.

Ondergrondse waterberging

Kosten
400 euro/ m²

Beheerskosten
20 euro /m²

Ondergrondse waterberging slaat regenwater op voor later gebruik. Dit water kan wanneer het nodig is gebruikt worden voor bijvoorbeeld beplanting of (na zuivering) sanitair. De waterbesparing hangt af van de grootte van het systeem en is vooral waardevol bij waterschaarste.

Zwembadwater hergebruiken

Kosten
–

Beheerskosten
–

Als er een zwembad op het park is, kan het water gefilterd en hergebruikt worden, bijvoorbeeld voor toiletspoeling.

Kraan met sensor

Kosten
90-200 euro per stuk

Beheerskosten
–

Kranen met sensor kunnen heel goed in zowel sanitairgebouwen als in individuele woningen worden toegepast. Ze hebben meerdere voordelen. Het grootste voordeel is waterbesparing. Het gebruik kan tot wel 70% lager uitvallen. Daarnaast zijn ze veel hygiënischer. Omdat je de kraan niet hoeft aan te raken, is er geen overdracht van bacteriën.

Contact

We werken volgens het principe van de creative commons. Voel je vrij om alles uit deze publicatie (en onze website www.vitalevakantieparken.nl en www.pvdt.nl) zo veel en zo vaak mogelijk te gebruiken. We stellen het dan wel op prijs als er naar het programma Vitale Vakantieparken en/of Park van de Toekomst verwezen wordt.

Meer informatie kan opgevraagd worden via info@pvdt.nl

Tekst en inhoud

&flux in opdracht van
het programma Vitale
Vakantieparken

Projectleider klimaatadaptatie Park van de Toekomst

Ronald Löhr

Eindredactie

communicatie Vitale
Vakantieparken

Fotografie

Nieke Martens, Rutger de Bruin,
Vitale Vakantieparken, &flux

Ontwerp en opmaak

Bestwerk

Drukwerk (oplage: 100)

© juli 2025. Druk- en zetfout
voorbehouden.

